AS "Augstsprieguma tīkls"
Dārzciema iela 86, Rīga, LV-1073
Reģistrācijas Nr.
40003575567
T +371 6772 8353
F +371 6772 8858
ast@ast.lv
www.ast.lv

2018.gada 27.jūlijā Nr. 500600/2.5/2018/2859
Uz Nr.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
Ūnijas iela 45
Rīga
LV-1039

Par viedokļa sniegšanu

Akciju sabiedrība "Augstsprieguma tīkls" (turpmāk - AST) ir izskatījusi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulatora) 2018.gada 5.jūlija Konsultāciju dokumentu par grozījumiem elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā (turpmāk - Metodika) un izsaka šādus iebildumus:

1) AST nepiekrīt Grozījumu Regulatora 2015.gada 26.februāra lēmumā Nr.1/6 "Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika" (turpmāk – Grozījumu projekts) 1.3.punktā ietvertajai regulējamo aktīvu bāzes definīcijai, no kuras izslēgti pārvades sistēmas operatora nomātie uz pārvades sistēmas pakalpojumu attiecināmie pamatlīdzekļi un nemateriālie ieguldījumi, jo atbilstoši pārvades sistēmas operatora nodalīšanas modelim pārvades sistēmas pakalpojuma sniegšanā, lielākoties, tiek izmantoti no elektroenerģijas sistēmas īpašnieka nomātie pamatlīdzekļi. Attiecīgi lūdzam precizēt regulējamo aktīvu bāzes definīciju;

2) AST lūdz precizēt Grozījumu projekta 1.13.punktā ietverto personāla un sociālo izmaksu skaidrojumu, nosakot, ka tā aprēķinā tiek ietvertas arī izmaksas, kas izriet no noslēgtā darba koplīguma;

3) AST neiebilst, ka atbilstoši Grozījumu projektam ir izslēgts uzņēmuma ienākuma nodoklis, paredzot to turpmāk ietvert kapitāla atdeves likmes aprēķinā, tomēr jānorāda, ka, tā kā AST pārvades sistēmas pakalpojumu sniegšanā izmanto nomātus aktīvus, AST peļņu saskaņā ar Metodikas 24.punktu veido ne tikai kapitāla atdeve, bet arī apgrozījuma rentabilitāte. Līdz ar to Grozījumu projektā jāveic atbilstošas izmaiņas, lai apgrozījuma rentabilitātes aprēķinā tiktu ņemts vērā uzņēmuma ienākuma nodoklis.

4) AST lūdz papildus skaidrojumu un atbilstošus precizējumus par Grozījumu projekta 1.7.punktā noteikto, ka regulējamo aktīvu bāzes vērtībā var tikt iekļauta kopējo interešu projektos radušās pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigtās celtniecības objektu izmaksas, norādot vai minētās izmaksas regulējamo aktīvu bāzes vērtībā iekļaujamas pilnā apmērā jeb no tām izslēdzama Eiropas Savienības fondu līdzfinansētā daļa.

Tāpat AST ir izskatījusi Regulatora 2018.gada 5.jūlija Konsultāciju dokumentu par kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodiku un lūdz Regulatoru kapitāla

SAŅEMTS
Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā
30.07.2018
Nr. 8587

MANAGEMENT SYSTEM CERTIFICATION
DNV·GL
ISO 9001 = ISO 14001
OHSAS 18001 = ISO 50001

atdeves likmes aprēķinā attiecībā elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumiem ņemt vērā patēriņa svārstības riska prēmiju, nosakot to 1,8% apmērā, un valsts riska prēmiju, nosakot to 0,5-1% apmērā. Savu viedokli AST pamato uz SIA "PricewaterhouseCoopers" ziņojumā (pievienots šīs vēstules pielikumā) izpētīto citu Eiropas Savienības dalībvalstu praksi kapitāla atdeves likmes noteikšanā, kā arī ziņojumā ietvertajām rekomendācijām.

Pielikumā: SIA "PricewaterhouseCoopers" ziņojums uz 4 lapām.

Valdes priekšsēdētājs V.Boks

Valdes loceklis M.Kauliņš

Mūrniece 67725340

pwc

Māra Grava

Augstsprieguma tīkls AS

Dārzciema iela 86, LV-1073, Rīga

Rīga, 2018. gada 26. jūlijs

PricewaterhouseCoopers SIA (turpmāk PwC) saņēma uzdevumu 2018. gada 23. jūlijā no *Augstsprieguma tīkls* AS (turpmāk AST) izvērtēt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk SPRK) 2018. gada 5. jūlija Konsultāciju dokumentu par Kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodiku Latvijas elektroenerģijas pārvades operatoram, pievēršot īpašu vērību elementam nozares riska piemaksai, ko plānots izslēgt no turpmākā aprēķina metodikas.

Darba veikšanai PwC izskatīja sekojošu valstu elektroenerģijas pārvades WACC aprēķināšanas metodoloģiju un tajā iekļautos elementus: Igaunija[i], Lietuva[ii], Austrija[iii], Lielbritānija[iv], Spānija[v], Slovākija[vi], Čehija[vii], Itālija[viii], Polija[ix], Portugāle[x], Somija[xi], Zviedrija[xii], Norvēģija[xiii].

PwC novērojumi

- PwC izskatīja minēto valstu piemērus un konstatēja, ka minētajos piemēros pašu kapitāla atdeves aprēķina metodika galvenokārt tiek balstīta uz ***bezriska un tirgus likmi (jeb tirgus riska prēmijas)***, nozares likmi aprēķinā neiekļaujot. Tomēr, PwC konstatēja ļoti atšķirīgu pieeju tirgus likmes noteikšanā, kas nav salīdzināma starp valstīm.

- Izskatot Igaunijas[xiv] un Itālijas[xv] piemērus, PwC konstatēja, ka šo valstu WACC kalkulācijas piemērā ir ***valsts riska prēmija***. Igaunijas gadījumā minētas likmes iekļaušanas mērķis ir mazināt riskus, kas saistīti ar atdevi no ieguldījumiem, ja salīdzina ar valstīm, kam ir zemāks risks nekā Igaunijai, piemēram, Vācija[xvi].

- Papildus, izskatot pēdējo 11 gadu (starp 2007. un 2017. gadu) AST elektroenerģijas pārvades datus, PwC konstatēja ***elektroenerģijas pārvades svārstības*** (novirze no vidējā apjoma) ***starp 2% un 12%***, ar pēdējo gadu elektroenerģijas pārvades apjoma samazinājuma tendenci (1. Pielikums - Elektroenerģijas pārvades dati Latvijā starp 2007. un 2017. gadiem. Avots: AST). Galvenie iemesli šīm svārstībām vēsturiski ir bijuši: temperatūras izmaiņas dažādās sezonās, elektroenerģijas cenu izmaiņas, jauno tehnoloģiju efektivitāte, energoefektivitātes aktualitātes palielināšanās, sadales tīklam pieslēgtās ģenerācijas apjoma pieaugums un iedzīvotāju skaita samazinājums.

PwC rekomendācijas

Latvijas elektroenerģijas pārvades WACC kalkulācijas metodikā ieteicams iekļaut sekojošus elementus:

- ***Patēriņa svārstības riska prēmiju***:

  Balstoties uz empīriskajiem datiem (AST vēsturiskie elektroenerģijas pārvades dati starp 2007. un 2017. gadu) un ņemot vērā minētās tendences, kā arī to izraisošos faktorus, kas ir sagaidāmi arī nākošajos gados ar neparedzamu izmaiņu intensitāti

PwC uzņēmumi palīdz juridiskām un fiziskām personām radīt tām nepieciešamo vērtību. Mūsu uzņēmumu tīklā 157 valstīs strādā vairāk nekā 184 000 speciālistu, kuru uzdevums ir sniegt kvalitatīvus revīzijas pakalpojumus, kā arī nodokļu un biznesa konsultācijas. Pastāstiet mums par sev svarīgo un uzziniet vairāk, apmeklējot www.pwc.lv.

©2017 PwC. "PwC" apzīmē PwC uzņēmumu tīklu un/vai vienu vai vairākus tā dalībniekus, kurā katrai dalīborganizācijai ir atsevišķas juridiskās personas statuss. Sīkāka informācija pieejama www.pwc.com/structure.

(piemēram, izmaiņas temperatūrā, iedzīvotāju skaitā, bet neaprobežojoties ar to), ir ieteicams iekļaut ***patēriņa svārstību riska prēmiju 1,8%*** apmērā, kas vēsturiski pierādījies pietiekams šī riska vadībai.

- ***Valsts riska prēmiju,*** balstoties uz Igaunijas un Itālijas piemēriem:

  Valsts riska prēmija sedz politiskos, valūtas maiņas un ekonomiskos riskus, un palīdz mazināt riskus, kas saistīti ar ieguldījumu atdevi. Latvijā šī aspekta aktualitāte palielinās ar konstantu iedzīvotāju skaita samazinājumu, kas tieši ietekmē nacionālo ekonomiku un elektroenerģijas pārvades apjomu samazināšanos, tādējādi samazinot atdevi no pēdējo gadu ieguldījumiem infrastruktūrā. Balstoties uz pieejamo (Itālijas vai Igaunijas) praksi, ir ieteicams ***izskatīt valsts riska prēmijas*** iekļaušanu, balstoties uz esošo valstu metodoloģijas labo praksi (piemēram, Itālijas praksē tā ir starp 0,5 un 1%).

Ja Jums rodas jautājumi, lūdzu sazināties ar mani uz e-pastu: inese.dose@pwc.com.

Inese Dosē

PricewaterhouseCoopers SIA

Vecākā konsultante

pwc

1. *Pielikums – Elektroenerģijas pārvades dati Latvijā starp 2007. un 2017. gadiem*

1. tabula. Elektroenerģijas pārvade dati. Avots: AST.

Gads	ST nesaldēts	ST saldēts	Salīdzināmie dati	Vidējais apjoms	Novirze no vidējā apjoma	Izmaiņas pret iepriekšējo periodu, %
2007		6,950	6,950	6,196	***10.9%***	
2008		6,958	6,958	6,196	***11.0%***	0.1%
2009		6,338	6,338	6,196	***2.2%***	-8.9%
2010		6,534	6,534	6,196	***5.2%***	3.1%
2011		6,326	6,326	6,196	***2.1%***	-3.2%
2012		6,593	6,593	6,196	***6.0%***	4.2%
2013		6,044	6,044	6,196	***-2.5%***	-8.3%
2014	6,028.675		5,802	6,196	***-6.8%***	-4.0%
2015	5,802.670		5,533	6,196	***-12.0%***	-4.6%
2016	5,822.164		5,567	6,196	***-11.3%***	0.6%
2017	5,806.566		5,511	6,196	***-12.4%***	-1.0%

*no 2014.gada norēķinos tiek izmantoti "nesaldēti" dati, lai nodrošinātu salīdzināmību ar iepriekšējiem periodiem, salīdzināti dati ar ST saldētu el. en.

pwc

[i] Estonian Competition Authority (2013): 2013 Guidelines for the Determination of Weighted Average Cost of Capital. Pieejams: file:///C:/Users/idose001/Downloads/T_lge_WACCi_juhendile_2013.pdf

[ii] National Commission for Energy Control and Prices: Rate of return on investments (WACC). Pieejams: https://www.regula.lt/en/Pages/wacc-electricity.aspx

[iii] E-control (2011): METHODOLOGY PURSUANT TO SECTION 82 GASWIRTSCHAFTSGESETZ (NATURAL GAS ACT, GWG) 2011 FOR TRANSMISSION SYSTEMS OF Austrian Gas Transmission System Operators (TSO's). Pieejams: https://www.e-control.at/documents/20903/388512/ECA_Methode_2017-2020_EN.pdf/7e830468-2bb3-94ec-7297-8426057fdf7d

[iv] Competition & Markets Authority (2015): Energy market investigation. Analysis of cost of capital of energy firms. Pieejams: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/54edfe9340f0b6142a000001/Cost_of_capital.pdf

[v] National Commission of Markets and Competition: Informe sobre las condiciones de inversión en redes eléctricas y gasistas en Europa. P.25.

[vi] Energeticky regulacni urad (2018): Zásady cenové regulace pro období 2016-2018 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství a pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství s prodlouženou účinností do 31. prosince 2020. Pieejams: https://www.eru.cz/-/zasady-cenove-regulace-pro-obdobi-2016-2018-pro-odvetvi-elektroenergetiky-plynarenstvi-a-pro-cinnosti-operatora-trhu-v-elektroenergetice-a-plynarens-1

[vii] Energy Regulatory Office (2009): Final Report of the Energy Regulatory Office on the regulatory methodology for the third regulatory period, including the key parameters of the regulatory formula and pricing in the electricity and gas industries. Pieejams: https://www.eru.cz/documents/10540/462856/Report_III_ro_en.pdf/43917006-06ee-4e71-a48f-fe8cefc57310

[viii] Autorità per l'energia elettrica il gas e il sistema idrico (2015): WACC calculation methodology review. Pieejams: https://www.arera.it/allegati/eventi/151012wacc.pdf

[ix] Urad Regulacji Energetyki (2016-2020): Metoda określania wskaźnika zwrotu kosztu zaangażowanego kapitału dla operatorów systemów elektroenergetycznych na lata 2016-2020. p.8.

[x] ERSE (2017): PARÂMETROS DE REGULAÇÃO PARA O PERÍODO 2018 A 2020. Pieejams: http://www.erse.pt/pt/electricidade/tarifaseprecos/2018/Documents/Parâmetros%202018-2020.pdf

[xi] Energy Authority (2016-2019): Kohtuullinen tuotto (WACC). Pieejams: https://www.energiavirasto.fi/valvontamenetelmat-2016-20231

[xii] Energimarknadsinspektionen (2016): WACC för elnätsföretag för tillsynsperioden 2016-2019, Kommentarer till yttranden från elnätsföretagen. Pieejams: https://www.ei.se/Documents/Forhandsreglering_naturgas/Intaktsrarm_2015_2018/2014_101927_Goteborg_Energi_Gasnat_AB/Ei_yttrande_KR_okt_2016_Bilaga_3.pdf

[xiii] WACC-ekspertgruppen (2016): Forrentningen af netvirksomhedernes fremadrettede investeringer (WACC). Pieejams: https://efkm.dk/media/7446/baggrundsrapport.pdf

[xiv] Estonian Competition Authority (2013): 2013 Guidelines for the Determination of Weighted Average Cost of Capital. Pieejams: file:///C:/Users/idose001/Downloads/T_lge_WACCi_juhendile_2013.pdf

[xv] Oxera (2015): Estimating the WACC for Italian electricity and gas networks. Pieejams: https://www.arera.it/allegati/eventi/151012oxera.pdf

[xvi] Avots: balstoties uz interviju ar Elering AS pārstāvi: Erkki Sapp, Enerģētikas tirgus attīstības vadītājs.